

ARKA SOKAKLARINDA HAZİNE YATAN ÇARŞI

Kemeraltı

■ HAKKI KESİRLİ

Bu kentin ekonomisini geçmişten gelen bir güçle geleceğe taşıyacak olan bir çarşı... Turizm kenti İzmir için gerçek bir hazine

Kemeraltı, bizim kuşağın çocukları için Hisarönü'nde sütlü tatlı, Kestane Pazarı'nda kafeslerindeki kanaryalar, Havra Sokağı'nda lambaların aydınlattığı balıklar, kayb olduğumuzda Kemeraltı Karakolu ve yeni ayakkabılar, giysiler, bir dolu insandı...

Gençliğimizde çarşı girişindeki bir dizi ayakkabı boyacısında pırıl pırıl olan ayakkabılar, Ankara Palas girişindeki berber, Oska, Sema ve Şan pasajlarında sinemalar, 3. Beyler'de menemen, pudra şekerli börek ve tabii ki şambalydi Kemeraltı...

Gelin çok eskilere gidelim. Bazı kaynaklar Kemeraltı'nın Kadifekale'nin zapt edilebilmesi için denizin doldurulması ile oluşan alan üzerine kurulduğunu kaydediyor. Bu alan 16. yüzyılın ikinci yarısında biraz daha doldurulup küçük bir rihtim inşa edilince İzmir'in ticaret serüveni hızlanmış. Hisar Camisi inşa edildikten sonra bölge daha da önem kazanmış. Cami etrafında kurulan barınaklarda konaklayan kervanların getirdikleri malların ticareti burada yapılmaya başlanmış. Sonrasında ise rihtimdeki frenk tüccarların açtığı mağazalara, içerlere doğru açılan bir sürü arasta, han ve dükkan eklenmiş. Ticaret arttıkça çarşı bugünkü İkiçeşmelik civarına kadar genişlemiş. Züccacıyeciler, peştemalcılar, taşçılar,

Bu tarihi yapıların korunması ve içlerinde yeni düzenlemeler

yapılması tabii ki çok masraflı... Yerel yönetimlerin özel

birimler kurarak, yenileme ustaları yetiştirip istihdam

ederek bu yapıları koruması, maliyetlerini aşağıya çekmek

için uğraş vermesi ne kadar güzel olurdu...

zahireciler, demirciler, çiviciler, baharatçılar, samancılar, kilimciler, kendi bölgelerini oluşturmuşlar. Kestelli yöresinde ayakkabı imalatçıları onun yukarısında da Museviler mücevherat dükkanları açmışlar. Havra'nın yakın olması bu oluşumu hızlandırdı. Nalbantlar, hırdavatçılar, İpek Yolu güzergahına yakın bölgeleri tercih etmişler. Kemeraltı'nın esnaf grupları tarih boyunca hep birbirine destek olmuş ve bu gelenek Çarşının varlığını sürdürmesinin en önemli nedenlerinden biri sayılmış...

Yıllarca İzmirliilerin gözbebeği olan Kemeraltı son dönemde perakende sektörünün alışveriş merkezlerinde odaklanması nedeniyle bir ölçüde önemini kaybettiyse de çarşıda hareketlilik sabahın erken saatlerinde başlıyor.

Yaklaşık 2 bin 700 dönümlük bir alanı kaplayan tarihi Kemeraltı Çarşısı'nı en yakın günde 100 bin kişi ziyaret ediyor. 8 bin 500'e yakın mekanın olduğu Kemeraltı'nda terk edilmiş, yaşanmayan birçok bina ile birlikte halen faal olan ama bakıma muhtaç binalar da bulunuyor.

Kemeraltı'nın tarihi ve turistik değerinin önemini farkında olan yerel yönetimler ve kentin fikir önderleri tarafından kurulan çok ortaklı bir şirket olan TARKEM tarihi çarşının dokusunun korunması ve yenilenmesi için çalışmalar yapıyor.

Kemeraltı'nın kültürel dokusunun korunması için tespit edilen hanlar ve binaları satın alma, kiralama ve mülk sahibi ile ortaklıklar kurularak işlevlendirme çalışmaları yapan TARKEM çarşının gece saatlerinde de canlılığını sürdürmesi için bazı projeleri ortak akıl ile oluşturmayı hedefliyor.

Tarihi Kemeraltı Çarşısı'nın her sokağında sizi yeni sürprizler bekliyor.

Hisarönü tarihi referanslarla yüklü adını bugünün kolay tüketim alışkanlıklarına ezdirmeyen bir meydan... Ev sahipliği yaptığı dükkânlar, bu adın gerektirdiği kalite yolundan şaşmıyor.

Hisar Camisi ve Kızlarağası Hanı'nın yüzlerce yıllık taşlarının gölgesinde, hem turistler hem kent insanının günlük hayatı buluşuyor.
Hisarönü demek, başka ne demektir?

Birdenbire önüme çıkan bu sokak İzmir'in

üzerleri asfalt kaplanmamış caddelerine

özlemimi depreştirdi. Avrupa'nın birçok kentinde

korunan bu caddeler bizde her nedense asfaltla

kaplandı. Eskiden toprakta süzülüp giden

yağmur suları için şimdi her caddeye özel

kanaletler yapmak zorunda kaldık.

Bir taş duvarın ardından yükselen bu manolya

ağacını kimler dikti acaba...

Lezzet tutkunları bilir ama biz yine de sıralayalım: Dilden yanaktan söğüş demektir. Dibeğe dövülen, fincanda pişirilen halis muhlis Türk kahvesi demektir. Onlarca çeşit baharatın iştah kabartan kokusu demektir.

Mennan Dondurmacısı, İmren Baklavacısı, Hisarönü Şambalıcısı demektir. Tereyağlı iskender, bol malzemeli kumpir demektir. İyi demlenmiş, ince bellide mis kokan çay demektir. Mühürçüler, boncukçular, çiçekçiler demektir...

Dahası da var. Çünkü Hisarönü geniş bir kavrama tekabül ediyor artık; Hisar Camisi'nin sadece önündeki avludan ibaret değil. Kızlarağası Hanı'nın yanındaki sokak, caminin yan ve arka sokakları da Hisarönü'nün etki alanında. Bu da demek oluyor ki kumaş, yün, iplik, düğme gibi manifatura malzemeleriyle nam dükkânlar ve dahi gelinlikçiler de Hisarönü'nde bulunur, demektir.

Yapım yılı 1754 olarak belirtilen

Odunkapı Camisi yenileniyor.

Cami bahçesinde bulunan

mezar taşlarını okuyabilmek

isterdim. Tarihi camilerimizde

bulunan mezarlıkların biraz

daha bakımlı olması gerekiyor.

Kemeraltı'nın arka sokaklarında

yıkılma tehlikesi olan birçok

bina belediye tarafından demir

örgülerle çevrilmiş. Ayrıca

yıkılan birçok binanın yerlerinde

otoparklar oluşmuş.

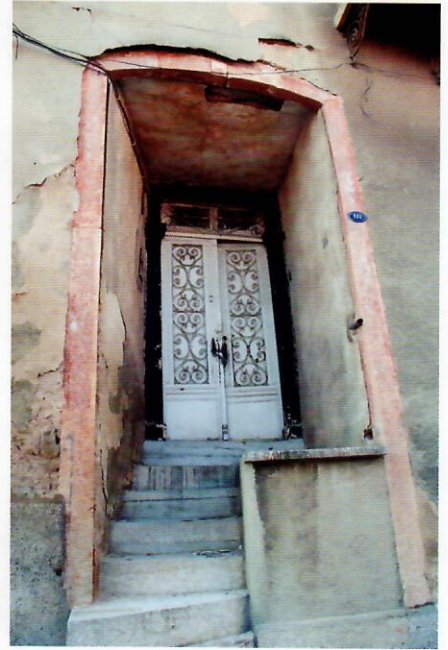

Kemeraltı'na gidip de Havra Sokağı'na uğramamak olmaz. Baştan başa dört bir yan tezgâh, dükkân... Peynircisi, balıkçısı, manavı, kasabı, turşucusu, esnafı, sohbeti, gürültüsü, havraları, tarihi dokusu ve sorunlarıyla Kemeraltı'nın en gözde yerlerinden Havra Sokağı...

Kemeraltı'nda ayak altında olmadığı için geçerken görülmeyen bir yer de Ali Paşa Meydanı. Özel olarak bilenler gidiyor daha çok ama burası ilgiyi de, ziyareti de hak ediyor. Büyük bir şadırvan etrafına kurulu meydan, tarihi çarşıya kimliğini veren yapıtaşlarından biri.

Biz bu sayıda Kemeraltı'nın cazibesini artıran bu sokakları geride bırakıp biraz yukarılara çarşının arka sokaklarına gittik. Gördüklerimizden keyif aldıklarımızı fotoğrafladık. Keyiflerin yanı sıra hüznler de var sokaklarda... Buraları bir anlamda sanat atölyeleri kaplamış. 60'larda Çocuk Kütüphanesi olan bina "İzmir Devlet Türk Dünyası Dans ve Müzik Topluluğu"na tahsis edilmiş. Bu sokaklarda üretimin yanı sıra butik otel olarak çalışabilecek birçok bina var. Arka sokaklarda da yenileme çalışmaları devam ediyor. Ancak, yenilemeleri kafasına göre yapanlar da var.

Kemeraltı'nın 24 saat yaşayan ve giderek dünyaca ünlü bir çarşı olması için önünde uzun bir yol var. İzmir'de herkesin bu sürecin hızlandırılması için elinden gelen ne varsa yapmasını diliyoruz.

Kentin eski sokaklarında

dolaşırken önümüze çıkan

güzellikleri seyre dalıyoruz.

Tıpkı bizim yaptığımız gibi bu

kente ziyaretçiler de güzellikleri

seyretmek için gelecekler.

Turizm kenti İzmir için koruma

bilincimizin çok gelişmesi lazım.